

Seat No. : _____

OE-102

October-2025

B.A., Sem.-VI

314 : Sociology

(EA : Social Changes & Development)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (i) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(ii) જમણી બાજુના આંક પ્રશ્નના ગુણ સૂચવે છે.

1. સામાજિક પરિવર્તનની વ્યાખ્યા આપી, તેનાં લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

1. સમાજની વિભાવના આપી, તેનાં લક્ષણો સમજાવો. 14

2. સામાજિક પરિવર્તનનો નિર્ણાયકવાદી સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

અથવા

2. સામાજિક પરિવર્તન વિશે રચનાતંત્રીય કાર્યવાદી સિદ્ધાંત વર્ણવો. 14

3. સામાજિક વિકાસનો અર્થ આપી, વિકાસનો આર્થિક ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 14

અથવા

3. વિકાસનો સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 14

4. સામાજિક વિકાસના સંદર્ભમાં ગાંધીવાદી મોડેલને સમજાવો. 14

અથવા

4. સામાજિક પરિવર્તનના સંદર્ભમાં ભારતીય સમાજનું વિશ્લેષણ કરો. 14

5. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો : (ગમે તે સાત)

14

- (1) આધુનિક પરિવર્તનનાં લક્ષણો વિલ્બર્ટ મૂરે સમાજશાસ્ત્રીએ આપ્યા હતા.
- (2) સમાજશાસ્ત્રમાં 'સંસ્કૃતિકરણ'નો ખ્યાલ શ્રીનિવાસે આપ્યો હતો.
- (3) સાતત્ય અને પરિવર્તન એ સતત ચાલતી પ્રક્રિયા નથી.
- (4) રચનાતંત્રીય કાર્યવાહી સિદ્ધાંતમાં પ્લેટોએ સમાજને મહામાનવ સાથે સરખાવ્યાં છે.
- (5) ગાંધીજી હસ્તકારીગરીની સભ્યતા હિમાયતી હતા.
- (6) માર્ક્સવાદી સિદ્ધાંત ઓગસ્ટ કોમ્ટે રજૂ કર્યો હતો.
- (7) ભારત દેશની ગણના વિકસિત પ્રકારના દેશોમાં થાય છે.
- (8) માથાદીઠ આવકમાં વૃદ્ધિ એ સામાજિક વિકાસ છે.
- (9) સામાજિક પરિવર્તન અને વિકાસના મૂલ્યાંકનમાં સંરચના અને સંસ્કૃતિનો જાણો બિન-અસરકારક હોય છે.
- (10) પરિવર્તનની ગતિનો ખ્યાલ સાપેક્ષ ખ્યાલ છે.
- (11) એલ. ટી. હોબહાઉસના પુસ્તકનું નામ 'સામાજિક વિકાસ' (સોશિયલ ડેવલપમેન્ટ) છે.
- (12) ભારતમાં મૂડીવાદી સમાજવ્યવસ્થા છે.

Seat No. : _____

OE-102

October-2025

B.A., Sem.-VI

314 : Sociology

(EA : Social Changes & Development)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right side of the question indicate marks.

1. Give the definition of social change and explain its characteristics. 14

OR

1. Give the concept of society and explain its characteristics. 14

2. Narrate the Determinative theory of social change. 14

OR

2. Explain the Structural functionalism theory about social change. 14

3. Give the meaning of social development and explain the economic concept of development. 14

OR

3. Clarify the social and cultural concept of development. 14

4. Explain the Gandhian model with reference to social development. 14

OR

4. Analyse the Indian society with reference to social change. 14

5. State whether the following statement are True or False : (Any **seven**)

14

- (1) Wilbert Moore sociologist has given characteristics of modern change.
  - (2) In sociology the concept of 'Sanskritization' was given by Shrinivas.
  - (3) Continuity and change is not a continue process.
  - (4) Plato compared society with super human in structural functionalism theory.
  - (5) Gandhiji was proponent of Handicraft culture.
  - (6) Auguste Comte presented the Marxism theory.
  - (7) India fall in category of Economically developed countries.
  - (8) Increase in per capita income is social development.
  - (9) Structural and cultural contribution is non-effective in assessment of social change and development.
  - (10) Speed of change is a relative concept.
  - (11) L.T. Hobhouse's book name is A Social Development.
  - (12) Indian society is capitalist society.
-

Seat No. : _____

OE-102

October-2025

B.A., Sem.-VI

314 : Sociology

(EB : Mass Media & Society)

(Optional)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. પ્રત્યાયનનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

1. પ્રત્યાયનના કાર્યો અને વિકાર્યો સમજાવો. 14

2. મુદ્રિત માધ્યમનો અર્થ આપી મુદ્રિત માધ્યમનાં લક્ષણો જણાવો. 14

અથવા

2. વિજ્ઞાણ માધ્યમનો અર્થ આપી વિજ્ઞાણ માધ્યમનાં લક્ષણો જણાવો. 14

3. દૈનિક પેપરનું સ્વરૂપ સમજાવી તેની અસરો જણાવો. 14

અથવા

3. ટેલિવિઝનની કૌટુંબિક જીવન પર અસરો જણાવો. 14

4. વૈશ્વિકરણ અને સમૂહ માધ્યમો વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો. 14

અથવા

4. આધુનિકતાનો અર્થ આપી આધુનિકતા અને સમૂહ માધ્યમો વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો. 14

5. નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : (કોઈપણ સાત)

- (1) શેનન અને વીવરે પ્રત્યાયનનું _____ મોડેલ દર્શાવ્યું હતું.
(એકમાર્ગી, દ્વિમાર્ગી, ત્રિમાર્ગી)
- (2) વિકાસ પ્રક્રિયાના મુખ્ય _____ સોપાનો હોય છે.
(બે, ત્રણ, ચાર)
- (3) સમૂહ માધ્યમો દ્વારા _____ નું સર્જન થાય છે.
(સમાજ, સંસ્કૃતિ, મંડળ)
- (4) સમૂહ માધ્યમો દ્વારા રજૂ થતા કાર્યક્રમો કે માહિતી _____ હોય છે.
(એકમાર્ગી, દ્વિમાર્ગી, ત્રિમાર્ગી)
- (5) મુદ્રિત માધ્યમો એ સામાજિક _____ નું એક અંગ છે.
(ક્રિયા, પ્રતિક્રિયા, આંતરક્રિયા)
- (6) ધાર્મિક સાહિત્ય એ _____ સમૂહ માધ્યમો છે.
(પરંપરાગત, આધુનિક, અનુઆધુનિક)
- (7) વર્તમાનપત્રોની શરૂઆત _____ સદીથી થઈ હોવાનું મનાય છે.
(15મી, 16મી, 17મી)
- (8) _____ એ દૈનિક પેપરનું લક્ષણ છે.
(અલ્પજીવી, ઓછા ખર્ચાળ, બંને)
- (9) ભારતમાં ફેસબુકની શરૂઆત _____ સાલમાં થઈ.
(2003, 2004, 2005)
- (10) અનુઆધુનિકતા સાથે _____ જોડાયેલ છે.
(ઓગસ્ટ કોમ્ન્ટ, રોબર્ટ મર્ટન, માઈકલ કુકો)
- (11) સમૂહ માધ્યમ ક્ષેત્રના 'યુગ સર્જક' _____ ને માનવામાં આવે છે.
(માર્શલ મેકલુહાન, જ્યોજ રિટજર, મેક્સ વેબર)
- (12) વૈશ્વિકરણની શરૂઆત ભારતમાં વર્ષ _____ માં થઈ.
(1988, 1990, 1991)

Seat No. : _____

OE-102

October-2025

B.A., Sem.-VI

314 : Sociology

(EB : Mass Media & Society)

(Optional)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

Instruction : All questions carry same marks.

1. Clarify the definition of Communication and their characteristics. 14

OR

1. Explain the function and dysfunctions of Communication. 14

2. Give the meaning of Print Media and give characteristics of Print Media. 14

OR

2. Give the meaning of Electronic Media and give the characteristics. 14

3. Describe the nature of Daily Newspaper and their effect. 14

OR

3. Describe effects of Television on family life. 14

4. Describe the relationship between Globalization and Mass Media. 14

OR

4. Give the meaning of Modernism. Explain relationship between Mass Media and Modernism. 14

5. Fill in the blanks : (Any seven)

14

- (1) According to Shannon and Vivar, communication was _____ model.
(one way, two way, three way)
- (2) The main steps of development process are _____. (two, three, four)
- (3) _____ is created through mass media. (Society, Culture, Association)
- (4) Program or data of mass media is _____.
(one way, two way, three way)
- (5) Print media is a part of social _____. (action, reaction, interaction)
- (6) Religious Literature is _____ mass media.
(Traditional, Modern, Post-Modern)
- (7) Start of newspapers is supposed to be in _____ century. (15th, 16th, 17th)
- (8) _____ is characteristic of daily newspaper.
(Short lived, Less expensive, Both)
- (9) In India, Facebook was started in _____. (2003, 2004, 2005)
- (10) _____ is connected with post modernization.
(Auguste Comte, Robert Merton, Michel Foucault)
- (11) _____ is believed to be the creator of the field of mass media.
(Marshall McLuhan, George Ritzer, Max Weber)
- (12) Globalization started in India in the year _____. (1988, 1990, 1991)